

TALOUSARVIOALOITE 963/2009 vp

Työeläkkeiden ns. taitetun indeksin korjaaminen

Eduskunnalle

Työeläkkeiden indeksitarkistukset tehtiin 1970-luvulta lähtien indeksillä, jossa sekä hintatason että ansiotason muutosten painokerroin oli 50 %. Tämä menettely koettiin asianmukaiseksi ja kohtuulliseksi, kun sekä palkka- että hintakehitys otettiin huomioon samalla painoarvolla työeläkkeiden indeksitarkistuksia tehtäessä.

Vuodesta 1996 lähtien eläkeläisten toimeentuloa on kuitenkin heikentänyt jatkuvasti niin sanottu taitettu indeksi. Tuolloin 65 vuotta täyttäneiden eläkeläisten indeksi sidottiin 20-prosenttisesti ansiotasoon ja 80-prosenttisesti hintatasoon, kun aiemmin molempien painoarvo oli siis 50 %. Vuodesta 2005 lähtien taitettua indeksia on sovellettu myös alle 65-vuotiaiden eläkkeisiin. Samaan aikaan yleinen ansiotaso Suomessa on noussut nopeammin kuin hintataso, minkä vuoksi eläkkeiden ostovoima on jäänyt jälkeen muun muassa ansiotulojen ostovoimasta. Reilun kymmenessä vuoden aikana työeläke on jäänyt yli 10 % jälkeen tasosta, jonka aikaisempi indeksi turvasi. Edellisen työmarkkinakierroksen tuloksena palkat nousivat jopa yli 10 % sopimuskaudella, minkä seurauksena eläkkeiden jälkeenjääneisyys on entisestään kiihtynyt. Lisäksi loka-

kuun alussa voimaan tuleva ruoan arvonlisäveron alennus vaikuttaa eläkeindeksiin heikentävästi.

Taitettu eläkeindeksi otettiin käyttöön säästökeinona leikattaessa sosiaaliturvaa 1990-luvun lamavuosien seurauksena. Se on kohdellut eläkeläisiä kaltoin vuosien kuluessa, kun taas työssäkäyvän ja varsinkin pääomatuloja nauttivan väestönosan tulot ovat nousseet tuntuvasti. Nykyisen taloustaantumien oloissa ei saa toistaa edellisen laman aikana tehtyjä virheitä ja jatkaa eläkeläisten epäoikeudenmukaista kohtelua. Sen vuoksi on vähintäänkin kohtuullista vaatia, että myös eläkeläisten tulokehityksessä otetaan huomioon yleinen taloudellinen kehitys ja tulotason nousu.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää valtion vuoden 2010 talousarvion yleisperusteluihin lausuman, että hallituksen edellytetään ryhtyvän toimenpiteisiin työeläkeindeksin palauttamiseksi aiemmin käytössä olleeksi indeksiksi, jossa sekä elinkustannusten että ansioiden tason painoarvo on 50 %.

Helsingissä 25 päivänä syyskuuta 2009

Unto Valpas /vas